

November 2014

Neimed Krimpbericht

Welvaart blijft niet achter in krimpregio Zuid-Limburg?

In regio's met bevolkingsdaling blijft de economische groei over het algemeen achter bij de landelijke ontwikkeling, maar dat geldt doorgaans niet voor de economische groei per inwoner. De ontwikkeling van de welvaart (gemeten als bruto regionaal product per inwoner) was in Zuid-Limburg sinds het begin van de structurele bevolkingsdaling zelfs wat gunstiger dan landelijk. Structurele bevolkingsdaling hoeft dus geen negatieve invloed te hebben op de ontwikkeling van de welvaart in een regio.

Is bevolkingsdaling erg?

Sinds 1997 daalt het totaal aantal inwoners van Zuid-Limburg (Neimed Krimpbericht, februari 2014). Is dat erg? De werkloosheid is in Limburg in de afgelopen vijf jaar minder gestegen dan in Nederland als geheel, waarschijnlijk als gevolg van een beperktere groei van het aanbod van arbeidskrachten (Neimed Krimpbericht, mei 2014). Die beperktere groei van het arbeidsaanbod in Limburg hangt samen met de bevolkingsdaling. Hoe zit het dan met de economische ontwikkeling? De economische groei in (Zuid-)Limburg blijft achter bij de landelijke groei, maar is dat ook het geval als gekeken wordt naar de economische groei per inwoner?

Economische groei per inwoner

Binnen Nederland zijn er tussen regio's grote verschillen in de ontwikkeling van het aantal inwoners. Er zijn regio's waar dit aantal nog duidelijk groeit en regio's waar het aantal inwoners al structureel daalt. Dat er ook verschillen zijn tussen regio's ten aanzien van de groei van andere zaken is dan bij voorbaat niet erg. Als bijvoorbeeld in regio's met bevolkingsdaling het aantal woningen minder snel groeit dan in regio's met bevolkingsgroei is dat niet erg. De ontwikkeling van het aantal woningen moet passen bij de ontwikkeling van het aantal huishoudens. Zo is het ook met de economische groei. Het is goed denkbaar dat in regio's met bevolkingsdaling de economie wat minder groeit dan in regio's met bevolkingsgroei zonder dat de welvaartsverschillen tussen regio's vergroot of verkleind worden. De economische groei moet dus gerelateerd worden aan de groei van het aantal inwoners. Dat betekent dat bij een vergelijking tussen regio's moet worden gekeken naar de economische groei per inwoner en niet naar de economische groei op zich.

Welvaart

Dit Krimpbericht neemt de ontwikkeling van de welvaart per regio onder de loep, voor zover die tot uitdrukking komt in de omvang economie per inwoner. Uiteraard zijn er ook nog andere aspecten die invloed hebben op het welzijn van inwoners van een krimpregio.

Economie per inwoner

De omvang van de economie in een regio wordt gemeten met het bruto regionaal product (BRP). Deze omvang wordt gerelateerd aan het aantal inwoners in een regio om verschillen in welvaart tussen regio's te bepalen. In een regio met veel inwoners is immers de omvang van de economie over het algemeen groter dan in een regio met weinig inwoners, maar dat zegt op zich niets over de welvaart per persoon.

Per regio en voor Nederland als geheel wordt daarom de omvang van de economie per inwoner berekend: het bruto regionaal product gedeeld door het aantal inwoners.

Daarmee krijgen we het regionaal product per inwoner ofwel de omvang van de economie per inwoner als indicatie voor de welvaart.

Op deze wijze gemeten zijn er aanzienlijke verschillen tussen de regio's in de omvang van de welvaart. In bepaalde regio's zijn veel arbeidsplaatsen voor hoger opgeleiden (met name in de Randstad). Daar wonen dan ook veel hoger opgeleiden, die een hoog inkomen hebben, en is het bruto regionaal product per inwoner daardoor (aanzienlijk) hoger dan bijvoorbeeld in perifere regio's, waar minder hoogopgeleiden wonen. Deze regionale verschillen zijn "onvermijdelijk". Het is daarom zinvoller om per regio niet zozeer te kijken naar het niveau maar wel naar de ontwikkeling van de welvaart: worden de verschillen met het landelijke gemiddelde kleiner of groter?

Ontwikkeling in Zuid-Limburg

In Zuid-Limburg is in 1997 de structurele bevolkingsdaling begonnen. Van 1997 naar 2011 (het laatste jaar waarvan cijfers beschikbaar zijn) is het bruto regionaal product per inwoner daar gestegen met 71% (niet gecorrigeerd voor prijsstijging). In Nederland als geheel was die stijging 64%. In de krimpregio Zuid-Limburg is het bruto regionaal product per inwoner dus meer gestegen dan in Nederland als geheel.

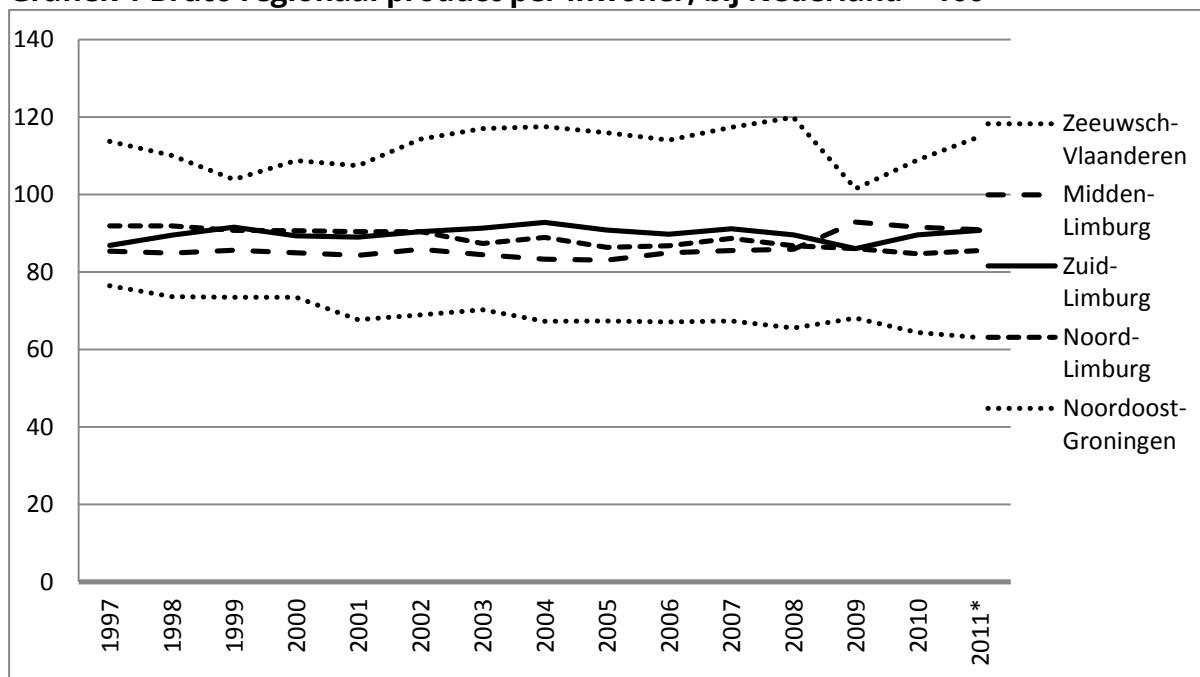
Ontwikkeling ten opzichte van Nederland

De ontwikkeling van het bruto regionaal product per inwoner in een regio kan eenvoudig vergeleken worden met de landelijke ontwikkeling, wanneer Nederland als geheel op 100 wordt gesteld, zie Grafiek 1. Niet alleen Zuid-Limburg is hier weergegeven, maar ook de andere twee Limburgs regio's (Midden en Noord) en de andere twee vroege krimpregio's (Noordoost-Groningen en Zeeuws-Vlaanderen).

Bij Nederland is 100, was het bruto regionaal product per inwoner in Zuid-Limburg in 1997 gelijk aan 87 en in 2011 aan 91. Het bruto regionaal product per inwoner is in Zuid-Limburg dus lager dan landelijk, maar het verschil is tussen 1997 en 2011 wat kleiner geworden, omdat de stijging daar groter was dan landelijk. In Noord-Limburg was in die periode bevolkingsgroei, maar daar is de ontwikkeling van het bruto regionaal product per inwoner achtergebleven bij landelijk (92 in 1997 en 85 in 2011). Ook in Midden-Limburg was er in die periode nog bevolkingsgroei. Daar is de economische ontwikkeling per inwoner gunstiger geweest dan landelijk (85 in 1997, 91 in 2011).

Uit Grafiek 1 blijkt verder dat het bruto regionaal product per inwoner in Zeeuws-Vlaanderen in zowel 1997 als in 2011 vrijwel in dezelfde mate hoger was dan landelijk. In Noordoost-Groningen is in die periode de ontwikkeling wel duidelijk achter gebleven bij landelijk.

Grafiek 1 Bruto regionaal product per inwoner, bij Nederland = 100

Bron: CBS, KcBB.

Wim Derks

(Noot redactie: Wim Derks is econoom en werkzaam bij Kenniscentrum voor Bevolkingsdaling en Beleid).